

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Deum cognoscere ab æterno futura contingentia, nostra de fide est.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

sunt de præsentia, cum cognoscuntur, atque non sint absolute pure futura de præsentia: ergo æque poterunt à Deo cognosci, quia talia: solus enim defectus absolute actualis existentie de præsentia poterat eorum cognitioni de præsentia apparenter obesse. Tercio: quia cognitio nostra, non ad existentiam solum de præsentia, terminatur, sed ad futura, ac præterita, quæ de præsentia non existunt: potiori ergo iure ad ea etiam omnia terminabitur cognitio, & omniscientia divina.

3. Quarto: distantia localis non impedit, quo minus obiecta loco distant intellectu nostro, imo tardiori sensibili potentia (v. g. visu, auditu) percipiantur, earumque terminent cognitionem, multoque minus impediret distantia intellectus perspicaciam infinitam, ut etiam loco distantia, sua scientia penetraret, etiam immensitas, ratione cuius omnibus intime præsens, & penetratus Deus est, ipsi deesset: ergo nec distantia temporaria obiectorum pure futurorum obicit infinitæ Dei cognitioni, quo minus ipsa antea duratione, imo ex æternitate pertingat. Confirmatur: quia, etiam præsentia, & simulata localis, ac durationis existentie obiecti, & cognoscens requirere- tur in duratione, & loco, quibus obiectum pertingit, Deo non deficit: cum duratio, & locus, ut hic dicam, quo Deus obiecta cognoscit, & iudicat, æternitas, & immen- sitas sint: quæ rei futuritatem secundum se totam coexi- stunt: siquidem coexistit æternitate sua indivisibili Deus temporis nostro in quo futurum non est, & posteriori du- rationi, in qua est: sicut immensitas sua tota loco no- stro in quo non est, & loco etiam in quo obiectum est: cum autem duratio significata, & denotata per copulam est, aut quodvis verbum enuntiationis, sit duratio propria, & proportionata iudicanti, non autem obiecto, ut dicebam controuers. 1. sit, ut licet de obiecto nostræ durationis non existenti de præsentia, sed propoitionis duratione, cui, & existentia eius absoluta, & eius negatio absolute coexi- stunt, cognoscat, & iudicet Deus.

4. Hinc euanciscunt, quæcumque contra certam hanc conclusionem obici poterant, & in primis illud, quod dis- scillimum, & fere inexplicabilem paralogismum plenum est, de Dei mutatione, cum obiectum de præsentia adue- nit, cuius præsentem veritatem ab æterno cognosci à Deo non potuisse, si, ut futurum cognoscatur ac futuritudo rei diuersa ab actuali eius præsentia sit. Cui difficultati satis- fecimus citato loco controu. 1. ex doctrina data in confir- matione proxima: ex qua etiam facile constat vim, ne apparentem quidem, viliam non habere illud, quod facit contra nostram de rerum futuritione cognitionem, quando actu absolute non sunt, cum iudicantur, & enun- tiantur tunc, quia quod non est, non fecit: etiam enim vim aliquam habet respectu nostrarum cognitionum, & iudi- ciorum, quæ tempus nostrum transiens, & essentia sua suc- cessuum concernunt: alii respectu diuini iudicii, quæ suum indivisibilem, ac totam simul, æternitatem concer- unt, cui toti omnia, tam positua, quam negatiua, suo quæque tempore, coexistunt, difficultatis vim habere non possunt. Idcirco Isaia 45. dicitur, qui fecit, quæ futura sunt. Explicat Augustinus in Psalm. 104. Ad id: Vocant famem super terram, his verbis: Apud Deum quiescit factum est, quod eius dispositione futurum est. Et Hieronym. in 1. Ierem. sub initio. Priusquam te for- marem in vtero noui te: ait. Non quod ante conceptionem (et hæc suspiciatur) fuerit Hieronimus, sed quod præscie- rit eum Deus, cui, necdum facta, iam facta sunt. Et Gregor. Mag. 20. Moral. c. 23. circa medium dubitat: qui Deus, cui nihil præteritum transiens, aut adueniens est, præscius dicitur? ac respondet: quia ea, quæ nobis fu- tura sunt videt, quæ tamen ipsi semper præsto sunt (rela- te ad eius durationem) præscius dicitur: quamuis nequa- quam futurum prævidet, qui præsens videt: quia scilicet æternitate sua videt.

5. Sed neque respectu alicuius cognitionis nostræ, etiam, quæ tempus nostrum concernit, difficultatem in præsentiarum habet: cum, quia in hac questione abstra- hitur? an solum in alio, quod de præsentia debeat esse eius cognitionis determinatum, ac verificatum? solum enim, ut de reliquis hæc obiectis diuinæ scientiæ, di- spatabimus, de his etiam futuris: an secundum se diuinæ scientiæ obiecta terminatiua sint: siue ut ea pertingat

Deus determinatiua, aut verificatiua alio de præsentia, & actualiter absolute existentia habeat, siue non habeat, opus: de quo disput. ab hinc 2. & 3. longa nobis erit cum Thomistis Dominicis, & vno, vel altero e nostris Recentioribus controuersia: quare hic plura de his adde- re extra locum, imo extra chorum importune saltare no- bis est visum.

QVÆSTIO V.

An futura contingentia secundum se obie-
ta sint materialia, ac termina-
tiua diuinæ cognitionis?

QUOD futurorum contingentium absolute à Theo-
logis nominatorum voce intelligatur, constat è
quæstionis quartæ, præfatione num. 2. scilicet,
quæ à libertatis creatæ exercitio absolute pendet, siue
elicitue proxime, cuiusmodi sunt arbitrij, ac liberæ & in-
differentis voluntatis nostræ actus, siue remotæ, & media-
te, uti subditarum ei potentiarum, & facultatum nostrarum
operationes, exteriorum agentium, ex libera nostra
applicatione operatorum. De his siquidem omnibus,
quoad contingentiam eorum ex parte sui principij consti-
deratorum eadem est difficultas.

CERTAMEN I.

Deum cognoscere ab æterno futura con-
tingentia nostra de fide est.

1. **C**icero teste Augustino 5. de Ciuitate Dei cap. 9.
negauit Deo futurorum contingentium nostrorum
scientiam, ne, si eam anticipato haberet, eisdem con-
tingentibus necessitatem imponeret, quæ eorum euerter-
ret libertatem, ita ille 2. de diuinat. & 2. de nat. Deor.
prope fin. sicque homines, inquit Augustinus, dum vult
facere liberos, fecit sacrilegos. Est autem 3. de nat.
Deor. Balbi præscientiam, & præuideniam Deorum pro-
pugnantis, quam Corra, & eas, & Deos inde negantis
sententiæ adhareat, vitandæ tamen inuidiæ communis
causa, non autem ex proprio sensu id à Cicero factum
Aug. ait: in eodem errore recensetur à Patribus, & Scho-
lasticis Aristoteles ob rationem eandem. Ita, solum ter-
uandæ nostræ libertatis (quam attingisse videtur) causa,
cum propositionem de futuro contingentem determinate
veram, aut falsam esse vniuersum negauit 1. Periherm. c. 3.
hac ratione. Nam, si omnis affirmatio vera est, aut fal-
sa (scilicet determinate) & omne necesse est esse. Ac statim
fere: Nihil ergo, aut est, aut sit fortissimè n. que est quid-
quam, quod æque fieri, aut non fieri possit, sed omnia ne-
cessario eueniunt: Ex quo euenit sui rationem mutatus
videtur Cicero 2. de natura Deorum prope finem. Nam,
si, inquit, scit Deus certe eueniet: quod si certe eueniet,
nullus est casus, neque fortuna: aliunde etiam futurorum
contingentium scientiam Deo negasse Aristoteles putatur
à Patribus: quarens sui ipsius solum contemplatione ab-
sorptum nihil ultra considerare docuisse videtur. Verum
ab hoc errore vltimo cum liberauimus d. 4. q. 1. sed de
primo titulo libertatis nostræ euerrendæ ex scientia Dei
de nostris contingentibus futuris eam Deo denegasse fa-
temur ex Theologis Gregorius in 1. d. 38. quæst. 1. a. 1. &
Sanctus Bonavent. ibidem ad 3. Vazquez 1. p. d. 66. c. 1.
& 2. Soar, Opule, de scient. futur. contingent. c. 2. nu. 11.
ex Philosophis Comibr. ad illud caput q. vn. a. 3. & fere
omnes eius Commentatores Recentiores ad eum locum.
Noster vero Ruiz sect. 5. & 6. cum vetustioribus, cum
etiam hoc titulo ab eo errore liberat, de quo nos contr.
de anima. la eodem tandem errore facit teste Herize

d. 6. c. 1. Stoici, Simon Magus, Lutherus, Caluinus, VVik-
clefus, & Bardacenes.

4. Veritas tamen Catholica est: ad contingentia fu-
tura secundum se diuinam scientiam extendi ac terminari
constat ex vulgaribus scripturæ locis Exod. 3. Ego Scio,
quod non dimittet vos Rex Egypti, ut eati, nisi per ma-
num validam, Deuteronom. 31. Scio cogitationes eius, qua
facturus sit hodie. Psalm. 138. Intellexisti cogitationes
meas de longe: & omnes vias meas prauilisti. Sapient. 8.
Scit prærita: & de futuris æstimat. c. 19. Præsciebat
enim futura illarum, & Ecclesiastici 23. ut probet Dei
oculos omnes vias hominum circumspicere, & corda ho-
minum ait: Domino Deo antequam crearentur omnia
sunt agnita. c. 39. Opera omnis carnis coram illo: & non
est quidquam absconditum ab oculis eius. A saculo, &
usque in sæculum respicit, & nihil est mirabile in conspe-
ctu eius, cui prauidenti nihil nouum. Daniel. 13. Abscon-
ditorum es cognitor, qui nosti omnia antequam fiant.
Sap. 8. Signa, & monstra scis, antequam fiant, & euentus
saeculorum, & temporum. Isaia 44. Quis similis mei? vo-
cet & annunciet, ordinem exponat mihi ex quo constitui
populum antiquum: ventura, & qua futura sunt annun-
tiant eis. c. 45. Hac dicit Dominus ventura interrogate
me. c. 48. Prædixi tibi ex tunc: antequam euenirent.
Ioan. 13. & 14. Dixi vobis, priusquam fiat, ut, cum fa-
ctum fuerit, credatis, quia ego sum. vnde Ioan. 2. Recor-
datis discipuli, quia hac dicebat, & crediderunt, lu-
daei epist. Subintroverserunt quidam, qui cum præscripti, ab
æterno præsciti erant in hoc iudicium impij, & 2. Petri 2.
Quibus iudicium iam olim non cessat, ad Rom. 4. Vocat
ea, quæ non sunt, tanquam ea, quæ sunt, quem locum de
futurorum nondum existentium scientia intelligunt Hie-
ronymus, recitatus q. 4. cert. 2. num. 4. Augustinus ibidem
recitatus, Damasc. Dialog. contra Manich. prope mediam
his verbis: Deus, quæ non sunt vocat, & quæ futura
sunt, velut iam facta, perspicit ac iudicat. ad Rom. 8.
Quos præsciuit, & prædestinavit, c. 11. Plebem suam, quam
præsciuit.

3. Præfata veritati adstipulantur Petrus Apost. apud
Clem. Rom. 1. recognit. vers. med. Qui solus scit & c.
quæ erunt, ita ut erunt. Dionys. de diuin. nomin. cap. 7.
Deum in se verum omnium scientiam anticipatam habere
asserit: & ita, ut quæ sunt omnia ex se, atque ab ipso, ut
sic dicam, initio (quod absque initio æternitas est) cog-
nita haberet. Boëtius 5. de Consol.

Huic ex alto cuncta tuenti
Nulla terra mole resistunt:
Non nox atris nubibus obstat:
Quæ sint, quæ fuerint, veniantque
Vno mentis cernat intuitu:

Et profa 2. ille ab æterno cuncta prospiciens providentia
cernit intuitus: & suis quæque meritis prædestinata dis-
ponit. August. Nazianz. Irenæ. Basil. Nyssen. Chrysost.
Athanas. Cyril. Alex. Damasc. Hieronymus. Hilarius. Prosper.
Ambr. Basil. Mag. Gregor. Fulgent. Leo Mag. Anselm. mul-
tis quique locis recitatis à nostro Ruiz d. 9. de scientia
sect. 3. d. 17. sect. 1. 3. & 5. & d. 18. eis vero nunc, sicuti,
& aliis scripturæ testimoniis transcribendis parco, quia
ibi facile videri possunt, adeoque sunt aperta, ut nulla no-
stra pòderatione, aut ingenij industria ad rem præsentem
euincendam, sed sola lectione egeat: id tamen August.
de Ciuit. Dei c. 9. Confiteari esse Deum, & negare præscium
futurorum apertissima inania est: omittendum non fuit:
sed nec longius aiebat Tertullianus de dæmonibus in
Apolog. Amulantur diuinitatem, dum furantur diuina-
tionem: & statim fere: idoneum opinor testimonium diui-
nitatis veritatem diuinationis, & Isaia 41. Annuntiate,
quæ ventura sunt in futurum, & sciemus quia dy estis
vos. Confone Hieron. 3. contra Pelag. Cui præscientiam
tolli, tollis, & diuinitatem.

4. Eidem attestantur veritati libri omnes Propheta-
rum, tam veteris, quam nouæ legis in vtroque testamento,
imo & oraculorum certis historiis commemoratorum,
vniuersim enim verum, & sapientissimum est illud Terru-
liani 2. contra Marcionem c. 5. Præscientia Dei, tot ha-
bet testes, quot fecit prophetas: nec firmius, imo necque
firmum aliquid Deo, eiusque legi comprobanda, quam
prophetia inuenitur. Doctæ enim Chrysostom. hom. 18.
in Ioannem ad illam Christi prophetiam. Tu es Petrus

filius Iona: tu vocaberis Zephas, inquit, Prophetia Dei
maxime opus est, quod neque dæmones imitari possunt,
quamuis maiorem in modum admittantur: in miraculis
enim, sub veritatis umbra, decipi possumus, & quam-
uis vnum, vel alterum vaticinium calu possit facto ipso
impleri, ac proinde certam illud profertentis scientiam
non arguat (vbi in nonnullis dæmonum oraculis, & vanilo-
quorum hominum prædictionibus) tamen constans sem-
per, & conformis diuinis prophetarum veterum ac Christi
Domini & sanctorum legis nouæ prophetiis, euentus eos,
Deumque reuelantem ex certa futurorum scientia loqui,
ac reuelasse indubito conuincit: quod enim certo, &
coæstanti experimento semper euenit, atque alteri con-
iungitur, aut succedit, non casu, sed itata lege, & con-
nexionem cum illo coniungi, vel ipsi succedere, euiden-
tissimum est.

5. Accedit Christi Domini mysteria, totamque leg-
is nouæ, siue Euangelij nostri veritatem nullo alio, quam
legis veteris Prophetarum testimoniis in noua impletis,
fortius, imo neque æque firmiter obfirmari teste Petro
Epistola 2. c. 1. vbi Thaboris gloria & Patris de Filio suo
Christo Domino contestationem. Hic est Filius meus di-
lectus, relatis subdit: habemus firmiorem prophetium ser-
monem, cui benefacitis attendentes, quasi lucerna lucenti
in caliginoso loco ex ipso enim constantem semper euen-
tum, quos de Christo Prophetæ prædixerunt, euidenti
experimento adito euidenti nobis veritates constare, ut
inde capta noticia aliunde captis, quasi præ tenebris lux
clarefcere videatur, vbi OEumenius expoluit. Maiorem
vero firmitatem ibi etiam à Petro altèram explicat Au-
gust. serm. 27. alias 29. de verbis Apostoli. Certiorem
sane esse dixit: certiorem non meliorem, non veriorem:
quid est ergo certiorem, nisi in quo magis confirmetur au-
ditor? quare hoc? quia sunt homines insidiales, qui se
detrahunt Christo, ut dicant: ex magicis artibus fecisse,
quæ fecit. Possent ergo insidiales etiam istam vocem dela-
tam de calo per contestationes humanas, & illicitas curio-
sitates ad magicas artes referre, sed Prophetæ antea suæ-
runt, non dico ante istam vocem, sed ante Christi carnem.
Nondum erat homo Christus, quando misit Prophetas.
Quam sententiam repetit tract. 35. in Ioan. circa fi-
nem.

6. Hinc Christus ipse Dominus cum discredentibus
Iudæis, tum credentibus Apostolis doctrinæ, & myste-
riorum suorum veritatem Prophetarum veterum testimo-
niis citatis, recitatisque probauit: idque Euangelizæ
diligentissime notarunt: posteaque, tam ipsi quam Apo-
stoli, & discipuli reliqui Christi Domini monitu scruta-
mini scripturas, Ioan. 5. in Euangelij prædicatione imita-
ti sunt, ut in Actibus Apostolorum sæpe legitur: quia om-
nium, quæ Euangelium stabilunt, firmitissimum funda-
mentum est, quod ex Prophetis ita illud prænuntiantibus
iactum prouidentissime à Deo, eius præscio, tot ante sa-
culis fuit: id quod eleganti illa hyperbolica eiusdem lo-
ci ponderatione docuit Vmberius Canonianus (apud no-
strum Turrianum, de Hierarchico Ordine c. 1.) libro de
Azymo dicens: Deleto vetere Testamento nouum euane-
scet: neque poterit retineri absque charactere suo quo-
niam, neque partes stabit absque fundamento, quod ipse
Dominus suis factis, & dictis supposuit: & Apostoli præ-
dicatores suis inspirauit, ut narrationis suæ cursum firm-
maret ancora veteris testamenti, cuius auctoritatem præ-
mus Magister Ecclesiæ profertur firmiorem esse illa voce,
quam super Dominum transfiguratum factam audiuit:
firmiorem vero intelligamus dixisse, non quidem sim-
pliciter sed ratione eorum, qui veteri tantum testamento
credebant.

CERTAMEN II.

Rationibus eadem veritas stabilitur.

1. A Ratione diuina scientia futurorum contingen-
tium probatur: quia, quod omnibus hominibus,
quali congenitum iudicium, & rationis dictamen est, cer-
tissimum, ac naturæ, & rationis lumine notum est: inde
plura,